מכלל דאיסורי הנאה שרו פרשייהו ומדקא"ל

מפני שמעמידין אותה בקיבת עגלי עבודת

כוכבים וקא מהדר ליה א"כ למה לא אסרוה

בהנאה מכלל דעבודת כוכבים אסור פרשייהו

ולהדר ליה משום דליתיה לאיסורא בעיניה

דהא מוריים לרבגן דלא אסרוהו בהגאה מ"ם לאו משום דליתיה לאיסורא בעיניה

אמרי הכא כיון דאוקמיה קא מוקים חשיב

ליה כמאן דאיתיה לאיסוריה בעיניה:

השיאו לדבר אחר וכו': מאי יכי מובים

דודיך מיין כי אתא רב דימי אמר אמרה

כנסת ישראל לפני הקב"ה רבש"ע עריבים

עלי דברי דודיך יותר מיינה של תורה מ"ש

האי קרא דשייליה אר"ש בן פזי ואיתימא

ר"ש בר אמי מרישיה דקרא קא"ל יישקני

מנשיקות פיהו אמר ליה ישמעאל אחי

חשוק שפתותיך זו בזו ואל תבהל להשיב

מ"ם אמר עולא ואיתימא רב שמואל בר

אבא גזרה חדשה היא ואין מפקפקין בה

מאי גזירתא אר"ש בן פזי אמר ריב"ל משום

ניקור ולימא ליה משום ניקור כדעולא

דאמר עולא כי גזרי גזירתא במערבא לא

מגלו מעמא עד תריסר ירחי שתא דלמא

איכא איניש דלא ם"ל ואתי לזלזולי בה

מגדף בה ר' ירמיה אלא מעתה יבשה

תשתרי ישן תשתרי דא"ר חנינא יבש מותר

אין מניחו ליבש ישן מותר ווי אין מניחו

לישן א"ר יחנינא לפי שא"א לה בלא צחצוחי

מסורת הש"ם

א) [לעיל לא: ע"ש], ב) [עי תוס' ד"ה לפי שא"א מוכח דגרסתם הי' ר' ירמיה וכן

לחמו לט: בתום׳ ד"ה ימ"ח מח"ג], ג) [חולין קטו.], ד) [חולין קטו:], ד) [שמות

כוז. ו) וגומות כש"שו.

נ), או המלג עובד כוכבים כל"ל רש"א, א) [ע" היטב חום

קיח א מיי׳ פ״ד מהלי שחיטה הלכה יא סמג עשין סג טוש"ע י"ד מי ב סעיף א:

הגהות הב"ח

(א) גפ' אין מניחו לישן (אלא א"ר ירמיה) תא"מ ונ"ב ס"א אין זה וכן היתה גירסת התוספות: (ב) רש"י ד"ה לפי של"ל וכו׳ דלמא עריב ביה חלב טמא ואע״ג דחלב טמא אינו עומד מכל מקום אם עירב טמא בטהור וכו' נסיובי דחלבא של סנופור: (ג) ד"ה ומי וכו' נבלה הוא דאסורה: (ד) תום' ד"ה מאי שנא וכו׳ מה הסימה הזלת לינה: (ה) ד"ה לפי וכו׳ יצשה תשתרי ישן תשתרי ימשני דאפילו ומשני לטפיט כפיטוס נראה יבש וישן לעולם נשאר: (1) בא"ד וקושיא שניה קיימא אגבינה כלומר גבינה שיעשו ממבה מיהא מישתרי דארס אינו כנ״ל תישתרי דחרם חיים ככייב וחיבת הוא ננחת ונייב כלותר קושיא הא היא הא דקאמר אלב העובד כוכבים למה אסור וקושיא השניה היא הא דקאמר ויעמיד וקיימא אגבינה כו' אבל לפי הר"א קושיא אבל לפי הר"א קושיא אבל לפי הר"א קושיא השניה קאי נמי אחלב והכי פריך ויעמיד פירוש ינסה מקלמו ואם הוא עומד הוא נסיון להכשיר כל החלב: (1) בא"ד שיניח חלב מלהקפות: (ק) ד"ה ומי וכו' ניחא ליה למפרך: (ט) ד"ה חדא וכו' ורב נחמן שהיו קדמונים יותר מרבא וגם דברי רב חסדא ורב נחמן עמדו בקושיה וליכה לחיחש נחי חשום עירוב חלב טמא ואע"ו רחלב טמא אינו עומד וכפירוש רש"י שהרי אין העובדי כוכבים שוטים לערב בו חלב טמא מאחר שאינו עומד כדפרישית לעיל אלא ודאי כל"ל ותיבות בר ילחק נמחק

יובן הייון באורה ואין מגלין להן רזי תורה עד שיגדלו. וכר׳ שמעון בן יוחאי. דתניא ואלה המשפטים אשר תשים פי׳ המציאה אינה נגלית לכל בריה כך אין לך רשות לשקע את עצמך בדברי תורה. אלא לפני חלמידים הגווים כשרים. ודאתן עלה קרא מאי פירושיה כו׳: ירושלמי דודים דברי סופרים. יין מיין. חביבין דברי סופרים מדברי תורה. תדע שהרי קרית שמע לא היה עובר . אלא בעשה. ומפני שעבר מיתה. על שם ופורץ גדר ישכנו נחש. ותנז נמי ישכנו נווש. ווגן נמי האומר אין תפלין לעבור על ד"ת פטור. [חמשה] טוטפת להוסיף על דברי סופרים חייב. א״ל (ר׳) ישמעאל חשוק שפתותיך

גזירה חדשה היתה משום

עד תריסר ירחי שתא.

עד דתפשוט בכל ישראל.

. ב' פעמים:

רבינו חננאל (המשך)

. קטן [היה] באותה שעה.

מכלל דאיסורי הנאס. כי עולה וה״ה לשור הנסקל שרי פרשייהו: מאר שנא האי קרא רשיידיה. ומסיק מרישא דקרא ירושלמי אם להפליגו נתכוין הוה לו להפליגו בדברים אחרים בה׳ מקראות שבתורה שהסימן ממ"ש א"ו מחר משוקדים שאת ארור ואל תדקדק להקשות לו: גורה חדשה. מקרוב גזרו על הגבינה: וקם א"ר אילא דברים שמשיקין עליהם את הפה שנאמר ישקני

מנשיקות פיהו ר"ש בר חגי בשם ר׳ שמואל בר נחמני כבשים ללבושך וגו׳ כבשים כתיב הא כילד בשעה שתלמידיך קטנים כבוש לפניהם ד"ת הגדילו ונעשו כעתודים גלה להם רזי תורה וקתני התם דר' ישמעאל קטן היה באותה שעה ומסייע להדא דתני ר"ש בן יוחי ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם מה (ד) הסימן הזאת אינה נגלית לכל בריה ובריה כך אין לך רשות לשקע עלמך על ד"ת אלא בפני אדם כשר ונראה כי זהו טעם תלמוד שלנו דהאמר בסמוד כי גורי גזירתה במערבה כו' הלה שאינו מפרשו כאן היטב ואומר מורי הר"ר אלחנן שוהו מה שיסד הקליר בפרשת פרה אדומה אין להרהר על מה נחקקה שכולם נתנו בנשיקה לשון משיקין עליהם את הפה: בישום ניקור. תימה לקמן דמסקינן טעמא דחלב דבעינן ישראל רואהו דחיישינן לעירוב חלב טמא מיפוק ליה משום גילוי וי"ל דאין ה"נ אלא טעמא פסיקא ליה נקט הכא בשאין ישראל רואהו דמערב אבל טעמא דגילוי זמנין דלא שייך כגון שמלא העובד כוכבים יולא ממקום שחולב שם דכיון שכל שעה תופסו בידו ליכח למיחש לניקורה וח"ת מפני מה אסרו משום גילוי יותר ממים ודבש למאן דאית ליה באלו טריפות (חולין דף מט:) דשייך בהו גילוי וי"ל דבכל המשקים אע"ג דלא קפדי אגלויא משום נקורא אמנקיותא מיהא קפדי אבל גבי חלב מתוך שרוב פעמים אינו נאכל בעין וגם מסננין אותו אמנקיותא נמי לא קפדי ומסננת אינו מועיל כלום לארם

כדאמר בהגחל בתרא (ב"ק דף קטו:)

דברי דודיך. דברי סופרים: מיינה. עיקר תורה שבכתב: השוק שפחותיך. כדמתרגמינן וחשוקיהם יוכבושיהן: וחל חבהל להשיב.

> טעמה כדמפרש ואזיל. מפקפקין לשון חטיטה בדבר סתום לפשפשו ובלע"ו פוריי"ר כמו (סוכה דף טו.) מפקפק ונוטל אחת מבינתיים: לא מגלו טעמא. למה גזרו עליו: דלמא איכא. דלית ליה ההוא טעמא ולא בדיל מיניה ומולול בה אבל השתא דלא מגלו טעמא דמלתא בדלי מיניה כ"ע דסברי קמו רבנן במלתא דאתי מיניה חורבא ואנן הוא דלא בקיאינן בטעמה: יכש מותר. כל גילוי שיבש מותר דארם של נחש אילו היה שם לא היה מניחו ליבש: ישן מותר וכו'. יין ושכר שנתגלו כשהם חדשים והמתין להם עד שנתיישנו מותר דאי היה בו ארס של נחש לא היה מניחו ליישן: לפי שא"א לגבינה בלא לחלוחי **חלב.** בין גומא⁰ של גבינה נשאר מו החלב וחלב שחלבו עובד כוכבים ואין ישראל רואהו אסור דלמא עריב ביה חלב טמא (כ) וחלב טמא אינו עומד ואם עירב טמא בטהור הטמא נשאר עם נסיובי דחלבא הטהור שקורין מישג"א וחלב טמא אסור מן התורה ובבכורות (דף ו:) ילפינן לה ויש לחוש שבגומות נשאר ממנו: בעור קיבת נכלה. ועור לאו פירשא הוא ואסור: ומי אמר שמואל. דעור קיבת נבלה (ג) דאסורה אבל קיבה עלמה דנבלה דהיינו חלב הקרוש הכנוס במעי הטלה שריא

חלב ושמואל אמר מפני שמעמידין אותה בעור קיבת הא קיבה גופא שריא ומי אמר שמואל הכי והתנן יקיבת העובד כוכבים ושל נבילה הרי זו אסורה והויגן בה אטו דעובד כוכבים לאו נבלה היא סואמר שמואל חדא קתני אקיבת שחימת עובד כוכבים נבלה אסורה ל"ק

דלא מהני מסננת היכא דטרקיה פי׳ שערבבו: דישן תשתרי. תימה לישני גזרה ישן אטו חדש כדמשני לעיל (דף לא:) גבי שכר וי״ל דהתם איכא למיגזר דלא מינכר כולי האי בין ישן לחדש כמו גבי גבינה: לפי שא"א בלא צחצוחי חדב. פ״ה בין גומות של גבינה נשאר מן החלב ודלמא עריב ביה חלב טמא וקשה דא"כ ה"ל לר' ירמיה למימר אלא כיון דהדר ביה משנויא קמא ועוד דאטו מי לפנות כן האוכר הצכנתו פרכ כים מוכל בנות הקבה לתו כים לל כל לילות שחינו עומד לכן פר"ת דקחי אמחי דהוה פריך יבשה חיישינן דעובד כוכבים שוטה הוה שעירב בו חלב טמח אע"פ שהוא יודע שחינו עומד לכן פר"ת דקחי אמחי דהוה פריך יבשה תשתרי (ה) ומשני דאפי כשהוא נראה ישן לעולם נשאר הארס במוך לחלוחית הגבינה ביני אטפי ור"י הביא ראיה מן הירושלמי לדברי ר"ת דקאמר חלב העובד כוכבים למה אסור משום גלוי ויעמיד א"ר שמואל בר רב יצחק מפני ארס הנתון בין הנקבים ופי׳ ויעמיד ויבשנה ומשני מפני ארס הנחון כו׳ וקושיא שניה קיימא אגבינה כלומר גבינה שיעשו (י) מיהא חישתרי דארס הוא אינו מניחו ליבש ומסיק מפני ארס הנתון בין הנקבים כמו שמתרן בתלמודנו אבל אין לפרש כפירוש הר"ר אלחנן דקאי " אחלב והכי פריך למה אסרוהו משום גלוי יעמידנו ואם יש בו ארס לא יעמוד דהכי מקשה התלמוד גבי חלב טמא בסמוך דליתיה דהא לא מלינו בשום מקום שיניח חלב (י) להקפות בשביל ארם הנתון בו: בובר שמעמידין אותה בעור קיבת נבלה. וא"ת מאי איריא נבלה אפי' שחוטה נמי אסורה משום בשר בחלב וי"ל דדוקא נקט נבלה דאז איכא בה איסורא דאורייתא אבל בשחוטה משום בשר בחלב ליכא איסורא למו מסולה מוכום כבו במוכל ליליוקו מון מנוס אינו אסור אלא מדרבנן: ובי אבר שבואה הבי. ה"ה דהוה מני למפרך דאורייתא דלונן בלוגן הוא ואע"ג דאוקומי קא מוקים אינו אסור אלא מדרבנן: ובי אבר שבואה הבי. ה"ה דהוה מני למפרך: הדא בפשיטות ממחני׳ דחולין (דף קטו.) אלא משמואל אשמואל ניחא (ח) למפרך: הדא קרגי קיבת שחישת עובד בובבים גבלה היא. חימה לפי מה שפיר"ת סוף כל הבשר (חולין דף קטו: ושם) שיש חילוק בחלב הקיבה שאותו שהוא קרוש לא נאסר מעולם אף קודם חזרה דפירשא בעלמא הוא שאינו ראוי אלא להעמידה אבל חלב הללול שאינו ראוי להעמידה כלל מחחלה היו מחשבין חלב גמור וחזרו בהם מתוך קושיא דקיבת העולה דשורפה חיה אע"פ שא"א שלא יחערב מחלב הצלול עם הקרוש ולפירוש זה קשיא אמאי לא משני הכא כולה קודם חזרה והכא דקחני גבי העמדה מיירי בקרוש ולהכי דייקי׳ הא קיבה גופא שריא והתם דלא מיירי בהעמדה מיירי בצלול וי״ל דנהי דאין צלול מעמיד דמ״מ אין העובדי כוכבים בוררין אותו כ״כ שלא ישאר מן הצלול ומדקאמר שמואל בעור קיבת נבלה משמע הא קיבה גופא שריא ואט"פ שנשאר שם מן הצלול כדפי׳ שאין העובדי כוכבים טורחים לבררו ואור"ת כי עכשיו לא מצינו טעם פשוט לאיסור בגבינת העובד כוכבים דהא טעם האיסור הוה משום ניקור כריב"ל דקי"ל הלכה כריב"ל אף לגבי ר' יוחנן וכ"ש לגבי שמואל דהא (עירובין מו:) שמואל ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן וכן פסק ר"ח וכן בסדר חנאים ואמוראים פסק הלכה כריב"ל בכ"מ וגם דברי רב אדא בר אהבה אינם כלום כיון שאינו אותו רב אדא בר אהבה שהיה תלמידו של רבא שהיה בתראה שהרי הוזכרו דבריו קודם דברי רב חסדה ורב חי נחמן (ב) בר יצחק שהיו קדמונים יותר מרבה וגם דברי רב חסדה ורב נחמן בר יצחק עמדו בקושיה וליכה למיחש נמי משום עירוב חלב טמא כדפרי' לעיל ש' (גבי) שלא ש (עמד) כפרש"י שהרי אין העובדי כוכבים שוטים לערב בו חלב טמא מאחר שאינו עומד אלא ודאי אין הטעם אלא משום נקור ואנו שאין נחשים מלוין בינינו אין לחוש משום גלוי ואין לומר דדבר שבמנין הוא וצריך מנין אחר להתירו כי ודאי הוא כשאסרו תחלה לא אסרו אלא במקום שהנחשים מצוין כמו שאפרש לקמן גבי יין נסך (דף מ: ד"ה לאפוקי) וגם בהרבה מקומות יש שאוכלים אותם מפני שמעמידין אותם בפרחים וגם גאוני נרבוגא התירו אותם במקומן מטעם שמעמידין אותם בפרחים מיהו במקומנו שמעמידין בקיבה אומר הרב ר"י בן הר"ר חיים שיש טעם קלת לאסור מפני שמולחין הקיבה בעורה ואיכא איסור דבשר בחלב דמליח הרי הוא כרותח ואני ראיתי מקומות שהן מעמידים בנבלת דבר אחר מליח:

לולוולי בה. מגדף בה רבי אבהו אלא מעתה יבשה שאין בה חשש ניקור תשתרי. ופריק ר' ירמיה לפי שאי אפשר לה בלא צחצוחי חלב. וכיון דאיכא לחלוחית זיהרא האי. ושמואל אמר לא אסרוה אלא מפני שמעמידין אותה בעור קיבת נבילה מכלל שהקיבה גופא שריא דפרשא בעלמא היא. איני דשמואל שרי בקיבה גופא והתנן קיבת העובד כוכבים ושל נבילה הרי זו אסורה. והוינן בה ושחיטת עובד כוכבים לאו נבילה היא. ואמר שמואל חדא קתני והכי קתני קיבת שחיטת עובד כוכבים נבילה והרי זו אסורה. ופרקינן לא קשיא

להוד א אחרות בתנהות. אלמא איסורי הנאה פרשן שרי. ועגלי עבודת כוכבים פרשן אסור. ⁶⁾ ולמה לא אסרוה בהנאה משום דליתא אלמא איסורי הנאה פרשן שרי. ועגלי עבודת כוכבים פרשן אסור. ⁶⁾ ולמה לא אסרוה בהנאה. הכא נמי בגבינה נמי ליתא לאיסורא בעיניה. אמר ליה שאני הכא דכיון דאיסורא הוא דקא מוקים לה חשיב וכמאן דאיתיה בעיניה דמי אמאי לא אסרוה בהנאה: השיאו לדבר אחר וכרי. ירושלמי מפני מה לא גילה לו אם להפליגו נתכוין היה לו להשיאו באלו שאין להן הכרע כגון שאת ארור מחר משוקדים וקם כרי. א"ר יוחנן מפני שבקרוב אסרוה (רשמע) [ור' ישמעאל] תלמיד

ואין מפקפקין כה. ואין מפרשין הוא: אלמא פירשא בעלמא כאן

תורה אור השלם יִשְׁקַנֵי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי טוֹבִים דֹדֶיף מִיְּיַן:

> לעזי רש"י בוריי"ר. לנכור.

מישג"א. מי-גבינה, נסיוב -החלב.

מוסף רש"י

לשם עבודת הזריקה לשם עבודת כוכבים ולא זרק (זבחים י.). כוכבים שהיה בדעתו לעובדה בשחיטה זו דברי הכל אסורה, דהא זבחי מתים הוא, אלא בשלא היה מתכוין להיות שחיטה זו עבודה לעבודת כוכבים, אלא שחטה לעלמו על מנת שיעבוד העבודת כוכנים נזריקת דמה או נהקטר מלנה (חולין לש.). ר' יוחגן אמר אסורה. בהנאה כדין זבחי מתים, חבחי מתים ילפינן (לעיל כט:) שם שם מעגלה ערופה (זבחים י.) ואע"פ שהשחיטה לאו לעבודת כוכבים היחה ואפילו לא יק דמה לעבודת כוכבים אסרה, וילפינן טעמא נאסרה, בשחיטת חולין (לט.) דגמר לה לה ממחשבת פיגול דהויא מעבודה לעבודה, דהשוחט את הזבח על מנת מרוק את הדם למחר פיגול (סנהדרין סא.). מחשבין מעבודה לעבודה. כשחישב בשעת עבודה זו על עבודה אחרת, כגון שחישב בשחיטה על ענולת כוכנים (חולין לט.) מחשבה היא לענין זבחי מתים ליאסר בהנאה (זבחים י.). וילפיגן חוץ. . כוכבים. עבודת מפנים. ממחשבת פיגול של פנים, שהשוחט על מנת לזרוק דם למחר או נזרוק דם נמחר חו להקטיר אימורין למחר זהו עיקר פיגול (חודין דמו). ורשב"ל אמר מותרת. לא יליף חוץ מפנים, אין מחשבין מעבודה לעבודה

ישן מותר. כל דבר גילוי שהשהו אותו עד שנתיישן, מותר, דאין מניחו ארס של (לעיל לא:). קיבת העובד כוכבים. קינה זהו חלב קרוש שנתוך הקינה (חוליו קטד.). חדא קתני. משום דשל נכלה היא אסר לה

רבינו חננאל

חיה ולא הודו לו. אלא אמרו לא נהנין ולא מועלין והא עולה איסורי הנאה הן. אלמא איסורי הנאה פרשן מותר והדר תני ליה מפני שמעמידין . אותה בקיבת עגלי עבודת כוכבים. ואמר ליה א"כ למה לא אסרוה בהנאה.